

DE MUSEO

Prihodnost se je začela včeraj

Morda se sprašujete zakaj je tokrat naslov samostojne rubrike O MUZEJU? Sama oblika ni v ARHEU nič posebnega in tudi muzeji so se v predstavitev in kritikah razstav doslej pojavljali na naših straneh pod skupnim naslovom Razstave. Uredništvo se je tokrat odločilo stopiti korak naprej: muzejsko delo je tesno povezano z arheologijo in zato je čas, da tudi v stroki vspodbudimo čim širšo razpravo o njenih problemih in rezultatih. Nenazadnje skoraj tretjina arheologov dela v muzejih in prav tolikšen je tudi delež strokovnih problemov, ki v njih nastajajo.

Naša želja je, naj tokratni prispevki pomenijo le prvo potezo v srečevanju mnenj in idej. S tem nočemo prevzeti besede oziroma prostora strokovni literaturi, ki se ukvarja s problemi muzealstva, temveč jo le kvalitetno strokovno dopolniti. Poizkušali bi radi predvsem spremeniti zorni kot opazovanja iz pogleda muzej --> arheologija v pogled arheologija --> muzej. Osvetliti želimo nekatere probleme, ki nastajajo od identifikacije arheološkega vira do oblikovanja enega končnih rezultatov t.j. prenosa znanja in doživetja najširši publiki na vseh zahtevnostnih ravneh, skozi dejavnosti muzeja.

Drugi razlog za izbiro sedanjega trenutka in teme je mnogo bolj prozaičen, pa zato toliko bolj tipičen. Na robu zmede, ki je ob t.i. informatizaciji zajela humanistične discipline, že nekaj časa 'tli' polemična razprava o Muzejsko dokumentacijskem centru, o potrebi po njem, ustreznosti predlogov o njegovem položaju in delovanju ter o tem kaj muzeji t.j. njihovo strokovno osebje misli ali ne misli o projektu.

Vsi dosedanji poizkusi priti problemu do dna, ali bolje povedati končno mnenje za oz. proti in ustrezno temu odločiti, so se razblinili ob pomanjkanju trdnih argumentov na obeh straneh, predvsem pa ob precejšnji aroganci zagovornikov (željnih ustanovitve MDC) in popolni nezainteresiranosti večine tistih, ki naj bi jim, po besedah iniciatorjev, center olajšal in pospešil kvaliteten napredek v strokovnem delu; konceptni in vsebinski problemi so ostali skriti, stroke pa ob njih neme.

Mislím, da večini ni treba podrobno razlagati, kako je do predloga o ustanovitvi MDC prišlo. Nekega davnega dne sredi osemdesetih let je v enem od slovenskih muzejev zabrnél prvi računalnik. Z njim je bila prekoračena magična meja strahu in odpora in v naslednjih letih mu

je sledil plaz nakupov strojne in programske opreme v ostalih muzejih. Vprašanja o tem kako jo uporabljati in zakaj ter zakaj prav na določen/izbran način, ki bi morala odločilno vplivati na njen nakup, so se žal pojavila šele kasneje. Obenem se je zbrala skupina muzejskih delavcev, ki je 'preštela' ljudi, stroje in zbirke v slovenskih muzejih in pripravila predlog, kako jim najti skupni imenovalac. Tako sta se količina predmetov v muzejskih zbirkah in muzejska operativa (akcesija in inventarizacija) znašli v vlogi glavnega argumenta za ustanovitev nove 'nadmuzejske' službe. Programski paket MODES uveden v večino muzejev - kot biser iskanega skupnega imenovalca (vprašanje spornosti, nespornosti ali realnosti njegove uporabe in obveznega šolanja) - in porabljená sredstva so v javnost končno prinesli glasne ugovore; MDC do sedaj ni bil ustanovljen, ostali pa so tudi vsi strokovni in formalni problemi.

Postavili smo si vprašanje: ali je razprava o MDC končana? Ali je od predloga morda kaj ostalo? Kako tovrstne probleme rešujejo posamezni muzeji? Ali se nam morda pri stranskih vratih ne vrinja 'majhen mdc', ki je lahko prav tako pozitiven ali poguben kot veliki institucionalizirani MDC?

Zato smo prosili pobudnike MDC za predstavitev koncepta samega projekta, nekatere kolege v muzejih pa naj nam povedo svoje mnenje, predstavijo interne muzejske razprave, dileme in vzpodbude na to temo. Kot boste ugotovili med branjem žal nismo bili preveč uspešni niti pri številu prispevkov niti pri širini problemov, ki jih načenjajo avtorji - upamo pa, da so to le začetne težave.

Za vzpodbudo in vezni člen naj uvodu dodam nekaj misli, ki so se mi pojavljale, beroč predlog Projekta formiranja Muzejsko - galerijsko dokumentacijskega centra (INDOC) (Simikič in Mikuž 1991, 47 - 50), njegove resumeje, dopolnila ter pojasnila.

V projektu se avtorji najprej sklicujejo na Zakon o družbenem sistemu informiranja, ki je v današnjih razmerah, milo rečeno, 'v odpisu' (saj je iz l. 1983) in predvideva standarde (klasifikacijo, nomenklaturó, identifikacijo) ter enotno metodologijo zbiranja, obdelave in prikaza podatkov (Simikič in Mikuž 1991, 81). Obenem je cilj MDC izdelava baze podatkov za Slovenijo in v svojih teoretičnih zasnovah ima med dru-

gim tudi zapisano (Mikuž 1991, 97):"- postavitev nacionalnega dokumentacijskega sistema, ki bi omogočil, da bi podatke o muzejskih inventarjih za raziskovalne namene lahko poiskali na enem mestu; - uskladitev in standardizacija znanstvene dokumentacije o kulturni dediščini s pomočjo dokumentacijskih standardov na osnovi mednarodno sprejetih smernic."

Mislím da je neumestno razpravljati npr. o enotni metodologiji ali skupnih standardih pri izdelavi muzejskega registra premičnih najdb kot osnovi za raziskovalno delo in standardizacijo znanstvene dokumentacije. Da bi razumeli, da je ustrezen, uporaben in standardiziran izpis muzejskih zbirk lahko edino 'stranski rezultat' kvalitetnega znanstveno raziskovalnega dela strok in ne obratno, sploh ni potreben pogled na predlagani mednarodni minimum skupnih standardov za muzejsko dokumentiranje ali celo na absurдни domač predlog minimuma minimumov (Mikuž 1991, 97) (pri kateremu razmišljajo celo o uzakonitvi (Simikič in Mikuž 1991, 49)).

Težave, s katerimi se soočajo v muzejih pri obdelavi svojih zbirk, so namreč posledica problemov v posameznih strokah, ki v njih sodelujejo. Le te pogosto nimajo niti zadovoljivih niti uveljavljenih lastnih standardov, ne rešenega problema terminologije, ali ustrezno definirane odnosa med starimi bazami in novimi strojno podprtimi metodologijami za pridobivanje podatkov, če omenimo le najbistvenejše segmente, ki vsi pogojujejo izdelavo osnovnega muzejskega zapisa (in izpisa). Tu muzeji lahko pomagajo premostiti zadrege le s sodelovanjem v raziskovalnem procesu strok, ne pa na nivoju centralizacije registriranja najdb.

Slaba izmenjava informacij med muzeji in navzven, ki bi jo s takšno institucijo lahko odpravili, naj bi bila po mnenju nekaterih med drugim rezultat debelih inventarnih knjig, preobremenjenosti človekovega spomina in različnosti kartotečnih listov v posameznih muzejih (Rovšnik 1989, 83). Toda rešitev uganke je na drugem koncu zgodbe: naši inventarji, kartoteke in naša nespretnost ne zanimajo ne strokovnjaka ne obiskovalca. Vsak na svojem nivoju zahtevata strokovno obdelavo z objavo in/ali razstavo, preprosto javen dostop do naših zastrašenih fondov.

Prav nenavadna je zato predstava, da bodo "1. skupina muzejskih strokovnjakov, ki šteje trinajst članov iz deve-

tih muzejev in Restavratorskega centra SRS in katere naloga je določitev standardov za računalniško dokumentiranje po posameznih matičnih področjih; ter 2. več skupin, razdeljenih po strokah (npr. etnologija, arheologija,...), ki naj bi skrbele za poenoteno terminologijo in standardizacijo ter klasifikacijo muzejskih in galerijskih predmetov" (Čeplak 1989, 89) opravile to, kar še vedno ni uspelo posameznim disciplinam, ki bodo v projektu 'končale' kot konsultant za terminologijo. Na drugi strani pa avtor v istem članku omenja, da naj bi skupina za računalništvo, ki se je preobrazila v skupino za razvoj v informacijskem smislu - karkoli že to pomeni - samo v Mestnem muzeju štela 4-7 članov. Mar v Mestnem muzeju morda le ne verjamejo v uspešnost MDC in zato organizirajo močno lastno skupino? Nekaj podobnega se dogaja v večini muzejev, morda bi bilo pomembnejše vzpodbuditi pogovore med njimi, namesto da se jim takoj vsiljuje 'policaja', ki nedvomno preslabo pozna težave posameznih strok. Zakaj naj bi bila torej potrebna institucionalizacija službe za usklajevanje operativnega procesa ("akcesija, inventarizacija, izposoja - torej ves proces dokumentiranja v nekem muzeju" (Simikič 1991, 101))?

Projekt je poleg kopice težko izgovorljivih kratic poln tudi statističnih tabel, ki jih sedaj, ko jih izdeluje računalnik, sejemo vsepovprek - pogosto povsem neutemeljeno. Seveda so, kot marsikatera statistika, lahko hudo nesmiselne, da ne omenim prav smešnih napak v podatkih. In vendar: količine predmetov v zbirkah in računalnikov v muzejih (z besedami projekta Pregled podatkovnih baz (Mikuž, glej tu)) ne morejo biti razlog, da jih (muzeje) degradiramo v sistem avtomatiziranih skladišč s 'problematično' raznovrstnim izborom izdelkov in centralnim registrom kjer bolje od izdelovalca vedo kako se imenujejo predmeti v zalogah. Nesmiselno je tudi primerjanje količin na nivoju: mineral -> situla -> železen žebelj iz odpadne jame -> impresionistov avtoportret -> mlinček za kavo iz prejšnjega stoletja ...; ali po vrstah muzejev - nacionalni -> veliko, pokrajinski -> malo; ali celo po vrstah računalnikov in programov. Kako naj bi bilo med to poplavo števil vidno stanje dokumentacije in njene informatizacije, žal nisem uspela razvozljati.

Kot človek, ki se ukvarja s problemi dokumentiranja v arheologiji seveda ne morem mimo natančnejšega pogle-

da na predlagani standard (slika 1) ter grobe ocene kaj bi lahko pomenil v arheologiji - preprosto: premalo ali nič. Že površna primerjava z originalnim predlogom Data Standarda MDS (Museum Documentation Systems) s pripadajočimi slovarji kod, nam pokaže vse osiromašenje izbranega obrazca, ki iz hierarhično zgrajene sheme za potrebe muzejskega registra naredi linearen zapis poln zamotanih številčenj, napačno razumljenih in predvsem poenostavljenih podatkov.

Brez razlaganja vseh, pri strukturiranju arheološkega zapisa obstoječih standardov in prisotnih problemov dokumentiranja, naj opozorim le na glavna dela, to sta:

- prenos arheološkega zapisa v prostoru z dokumentiranjem vseh elementov, njihovih sestavin in njihovih medsebojnih odnosov

- definiranje pristopa z dokumentiranjem delovnih postopkov - metodologije pridobivanja, analize, obdelave in interpretacije podatkov.

V predlaganem projektu pa z "vidnimi in nevidnimi informacijami o muzejskem predmetu" (Simikič 1991, 100) ne pokrijemo zadovoljivo nobenega od obeh. Muzejski predmet je, če se izrazim z besedami arheološke stratifikacije, v trenutno zadnjem od postdepozitov (imenovanem muzejska zbirka - s specifičnimi sestavinami in medsebojnimi odnosi) skozi katere je 'potoval od nastanka'. Do tega trenutka je celovit zapis o njem vzpostavila stroka, ki ga je s svojim znanstvenim aparatom razpoznala, imenovala in razložila. *Zapis* mora ostati ustrezno povezan s predmetom v njegovi novi vlogi - muzealije in se ne sme spremeniti v poenostavljen opis predmeta. Vse, kar se z njim kot muzealijo dogaja naprej, pa je izrazita dolžnost dokumentiranja v muzeju. Čeprav je prav arheologija dvignila glas proti takšnemu poenostavljanju nivojev obravnave, bi moral biti njen glas mnogo močnejši in strožji. Primer specialistične baze NUMIZ - ljubljanskega Numizmatičnega kabineta - je s svojo resnično preiščeno strukturno zgradbo ne le edinstven v mednarodnem prostoru, temveč tudi zrela osnova in smerokaz ostalim muzejskim strokam. Ni dovolj, da se skrijemo za fasado lastnega razvijanja programov ali brezglavim nakupom tujih, kar je privilegij velikih ustanov; brez pomoči se manjše lahko le predajo v usodo ali pa tudi same znova 'izumljajo kolo'.

V projektu so poleg zgoraj omenjenih ciljev naštetje tudi

POLNI KATALOG - predlagani etnološki standardi	
Stevilka zapisa	630:LJU:1016B
Del celote	
Stevilo predmetov	
Identifikacija	
Splosno ime	košara
Posebno ime	košarica
Drugo ime	košarca
Vrsta	območje : komenda
Avtorstvo	Bras, Ljudmila
Klasifikacija	obr t &pletarstvo & igrace
Vir	SEM
Opis	
Del:vidik:opis	: stanje : dobro
Del:vidik:opis	: popolnost : popolno
Del:vidik:opis	: material : vrtovje
Del:vidik:opis	: oblika : sejalnica
Del:mera:enota	: višina : 3,5 cm
Del:mera:enota	: širina : 9 cm
Del:mera:enota	: premer soodaj : 4 cm
Dizajna	napis : lasten podpis : ono : Stabe
Opomba	
Izdelava	
Metoda	pleteno
Oseba	pletar : Stabe, Jože
Datum	1930
Kraj	Podboršt (pri Komendi) & Kamnik & Gorenjsko
Opomba	
Izvor	
Kraj	Podboršt (pri Komendi) & Kamnik & Gorenjsko
Metoda	načrtno
Datum	6.7.1940
Oseba	zbiralec : Ravnik, Ivan
Povezava	
Oblika	funkcija
Koncept	igranje
Oseba	: Stabe, Francka
Datum	1930-1935
Kraj	Podboršt (pri Komendi) & Kamnik & Gorenjsko
Opomba	
Izdovolje lastništva	
Metoda	nakup
Korporativno telo	od : Ravnik, Ivan
Korporativno telo	za : Racič, Božo
Datum	12.8.1960.
Kraj	Komenda & Kamnik & Gorenjsko
Opomba	
Prejšnja številka	34
Pridobitev	
Metoda	nakup
Oseba	od : Racič, Božo (Ljubljana, Rožna dolina XVII/20)
Datum	19.11.1965.
Cena	400,00 DIN
Cenitev	
Vrednost	500 SLT
Datum	25.10.1991.
Konzervacija	
Metoda	očiščeno
Oseba	konzervator : Romih, Bine
Datum	3.4.1970
Opomba	
Stevilka	K:14/1970
Postopek	
Vrsta	risba
Metoda	črta
Oseba	risar : Romih, B.
Datum	3.4.1970
Stevilka	7160
Fotografija	
Metoda	negativ
Oseba	fotograf : Nučič, Boštjan
Datum	25.10.1991.
Opomba	
Stev fotografije	17800
Dokumentacija	
Izveza	izvr
Macin	omenjeno
Bibliografija	B.N. : Zbiralec Ravnik Ivan : Umetnost VII : Ljubljana 1942/43
Stevilka	1534
Opomba	
Obdelal	Bras, Ljudmila : 9.11.1966.
Stalna namestitve	depo obrti

IDENTITY DIVISION	transfer step	simple name
record managing institution	person	full name
identity number	date	locality identity
PART DIVISION	place	site
part name	coordinates	place
identification group	proc	coordinates
simple name	grant-aid	locality type
full/classified name	conditions	process group
name	identity number history group	type of process
nomenclature system	institution	process identity
type of name	identity number	process statement
currency of name	date	part name
status of name	valuation history group	date received
title	value	reason
pre-production history group	date	requested treatment
cross-reference	copyright history group	person/corporate body
type of antecedent	type of rights	date required
antecedent identity	person/corporate body	method
simple name	date	person/corporate body
full/classified name	storage history group	date started
production process group	location	state
production statement	date	technical data
part name	duplay history group	result identity
production method	type of display	full name
person/corporate body	purpose of display	date completed
date	corporate body	further treatment
place	title	recommendations
coordinates	date	priority
state	catalogue identity	recommendations
technical data	conditions	
result	form description group	part division
field collection group	form statement	authority
locality statement	part name	person/corporate body
cross-reference	aspect	date
locality identity	type of aspect	documentation
site	description	RECORD MANAGEMENT DIVISION
place	date	record production statement
coordinates	conservation	type of record
relative position	treatment	method of data collection
(see-county)	material used	record copying statement
habitat	date	person/corporate body
stratigraphy	dimension	date
context	measurement	supplementary file statement
locality type	result	file identity
collection act statement	inscription or mark	computer record statement
find identity	type	computer record identity
method of collection	method	NOTES DIVISION
person/corporate body	position	notes
date	description	AUTHORITY DIVISION
association history group	transcription	authority statement
association category/nature	transliteration	cross-reference
part name	interest description group	authority identity
concept	simple category	person/corporate body
person/corporate body	full/classified category	date
service	interest summary	DOCUMENTATION DIVISION
date	part name	documentation statement
related item	summary	cross-reference
cross-reference	interest identity	document identity
object identity	interest analysis	historical reference
simple name	part name	class
full name	concept	person/corporate body
document	type of concept	date
event	description	title
cross-reference	person/corporate body	journal or publisher
event identity	date or period	volume
simple name	object	reference
full name	cross-reference	
place	object identity	
coordinates	simple name	
ownership history group	full/classified name	
type of ownership	document	
ownership identity	document	
method of transfer	activity	
	event	
	cross-reference	
	event identity	

Outline of the MDS data standard

Sl. 2

nekatero druge dejavnosti centra, ki prav tako z ničemer nujno ne podpirajo njegovega obstoja. To so skrb za nakup literature, skrb za prevajanje pomembnejših del, objave enotnih rešitev, šolanje za MODES in celo nakup računalniških programov. Interes vseh je čim večja dostopnost literature in ne njena koncentracija na enem mestu ali privilegij oz. diktat nakupa. Tudi prevajanje je lahko oblika delovanja prostovoljnih skupin strokovnjakov ali pa specialističnih društev. Volonterstvo namreč ne izključuje kvalitete - manjša je navadno le količina opravljenega dela.

Seveda je, kot že omenjeno, tudi v primeru MDC izpostavljena naloga izdelava nacionalne baze podatkov slo-

venske kulturne dediščine. Kakšna naj bi bila potem vloga (tudi zakonsko) glavnega kuratorja vseh informacij o prostoru in kulturni dediščini v njem - to je zavodov za spomeniško varstvo oz. republiškega zavoda, če nekateri v muzejih mislijo, da imajo z lastništvom muzealij tudi patronat nad preteklostjo? Če pa potrebuje mo zgolj register vseh zbirk v vseh muzejih (kar se zdi, da je cilj Centralnega informacijskega sistema MDC), potem predlagam 'najcenejšo' varianto: fotokopiranje popisa (inventarnih knjig) vseh slovenskih muzejskih zbirk, ki bi jih letno dopolnjevali. Zanimivo je, da mnenje o vseobsegajoči nacionalni / internacionalni bazi podatkov kot utopiji, srečamo na vsakem sestanku ali seminarju, ki se ukvarja z računalništvom oz. avtomatsko obdelavo podatkov v humanistiki; tudi muzejska dejavnost pri tem ni nobena izjema. Pestijo nas npr. minimalna količina metričnih podatkov, problemi jezika, različne stopnje razvitosti strok, njihove nedefinirane meddisciplinarne povezave, vprašanje velikega števila potencialnih uporabnikov s povsem različnimi zahtevami; z vsem naštetim so povezana vprašanja 'berljivosti' podatkov, možnosti in hitrost njihove obdelave, možnosti direktnega strojnega zajemanja podatkov, vprašanje izbora računalniških medijev itd.. Kdaj bo prvi obiskovalec pri nas sedel pred računalnik namenjen samo njegovemu pohajkovanju po zbirkah ali zgodovini, je zaenkrat neznanica. Prav tako smo od svetovne mreže muzejskih informacij, ki jo napovedujejo nekateri (Roušnik 1989, 83), skupaj s t.i. razvitim svetom oddaljeni še svetlobna leta.

Dobro je treba premisliti in temeljito pretresti kako lahko stroke, ki v muzejski dejavnosti sodelujejo, najprej na svojem področju rešijo glavne probleme informatizacije in kako na nivoju povezovanja specialnih baz lahko dosežemo kvaliteten in standardiziran muzejski izpis. Slepo posnemanje vsega, kar se dogaja v tujini, moramo zamenjati s konstruktivnim dopolnjevanjem mednarodnih standardov. Tokrat namreč ne razmišljamo o pajacu s svincem v nogah, ki ne more pasti. Predsednik ICOM-a namreč v uvodu k MDS posebej poudarja, da bo "Muzej, ki bo sprejel informatizacijo neizbežno spremenil svoj značaj. Ali na bolje ali na slabše je predvsem odvisno od njegovega koncepta, znanstvenih disciplin, ki so zastopane v njegovih zbirkah in nenazadnje od izbrane vrste tehnologije" (Lewis 1986, v). Predvsem

Stanje dokumentacije in nje- ne informatizacije v slovens- kih muzejih s poudarkom na dokumentaciji arheoloških predmetov

pa se strinjam z mnenjem, da samo informatizacija muzejev ni zadosten in veljaven razlog za ustanavljanje posebne institucije (Šola, glej tu)

P.S: Citat: "Jasno je, da se storitve, ki jih ponujamo velikim muzejem razlikujejo od storitev za majhne muzeje; veliki muzeji bodo v centralnem informacijskem sistemu videli sredstva za objavljanje svojih podatkov in izmenjavo informacij z drugimi muzeji, manjše ustanove pa bodo svojo korist našle v programih šolanja in v bolj splošni obliki, naši pomoči na področju avtomatizacije." (Mikuž 1991,98).

In kakšno je vaše mnenje ?

Literatura:

ČEPLAK, R. 1989. "Transformacija konvencionalnih muzejev v informacijske sisteme celote", *Argo* 28, 88 - 100.

LEWIS, R. 1986. *Museum Documentation System, Developments and Applications*, Foreword.

MIKUŽ, M. 1991. "Stanje in projekt razvoja informatizacije slovenskih muzejev", *Zborovanje Društva muzealcev Slovenije*, 81 - 98.

SIMIKIČ, A. 1991. "Ali smo slovenski muzealci pripravljene uresničiti ICOM-ovo resolucijo o dokumentaciji in informaciji", *Zborovanje Društva muzealcev Slovenije*, 99 - 102.

SIMIKIČ, A. in MIKUŽ, M. 1991. "Projekt formiranja Muzejsko- galerijsko dokumentacijskega centra (INDOC)", *M'ARS* 3, 47 - 50.

ROVŠNIK, B. 1989. "Porodni krči informatizacije v slovenskih muzejih", *Argo* 28, 81 - 86.

Darja Grosman

Analiza stanja dokumentacije, ki jo je opravil Oddelek za muzejsko dokumentacijo pri Slovenskem etnografskem muzeju, temelji na anketi z naslovom Pregled podatkovnih baz in je bila opravljena spomladi 1991 v vseh 40 muzejih v Sloveniji. Zbrani podatki so bili na letošnji CIDOC-ovi konferenci v Kopenhagenu vključeni v mednarodni pregled podatkovnih baz (Database Survey), ki ga opravlja delovna skupina pri CIDOC-u (ICOM-ovi komisiji za dokumentacijo) in jo vodi Smithsonian Institution iz Washingtona.

Odziv na anketo s strani slovenskih muzejev je bil 100 %, rezultat ankete (anketa bo v celoti objavljena v Stanju in projektu razvoja informatizacije slovenskih muzejev, M. Mikuž) pa nam odgovori na več vprašanj, izdvajam le vprašanja, zanimiva za arheološko stroko: kolikšno je število predmetov v vseh 40-ih muzejih, razvrščenih po vrstah zbirk (arheologija, likovna umetnost, kulturna zgodovina, numizmatika itd.), koliko računalnikov in katere vrste le-teh imamo v slovenskih muzejih, katere vrste programske opreme uporabljajo slovenski muzeji za dokumentacijo svojih zbirk.

VRSTA ZBIRKE	MUZEJ	ŠT. PRED.
arheologija	nacionalni	46.060
	pokrajinski	681.565
	skupaj	727.625
likovna umetnost	nacionalni	42.017
	pokrajinski	25.311
	skupaj	67.328
kulturna zgodovina	nacionalni	67.359
	pokrajinski	86.797
	skupaj	154.156
etnologija	nacionalni	36.672
	pokrajinski	56.380
	skupaj	93.052
vojni predmeti	nacionalni	13.542
	pokrajinski	22.308
	skupaj	35.850